

Vissticks

n verhoal ien t Grunnegers deur Bé Kuipers

t Is op n mirreg ien week, midden ien zummer en waarm, zeg mor gerust hait. Mien vraauw en ik zitten achter t hoes ien schaar en doun niks. Kinnen ook hoast niks doun, t is daarteg groaden; as wie wat doun is t smörgens en soavends. Is hoast gain wiend en t is ook nog vekaanzie dat, der is mor naauw geluud. Drukkend...

Wie doun wel wát netuurlek. Niksdoun is ja onnut, is ons vrouger leerd. Nou wait ik ienmiddels dat niksdoun sums slim hailzoam wezen kin. Mor de gewoonte om altied wat om handen hebben te willen, zit ter daip ien bie ons. Ik lees n bouk mit raaisverhoalen van Tommy Wieringa, 'Ik was nooit in Isfahaan'. Mien vraauw leest n kookbouk. Zai beraaidt heur veur op t eten koken, vanoavend. Vraauwen bennen voak nutteger bezeg as manlu.

Mien vraauw kin n recept lezen zoas n diregent n partituur leest. Diregenten schienen gewoon meziek heuren te kinnen as ze n partituur lezen. Ook zunder orkest of koor. Doar bennen t netuurlek ook vaklu veur, elk zien affeer. Mor ik vien t toch knap waark. Mien vraauw kin dat ook, teminsent mit recepten. Zai pruiwt wat ze leest. Ze zegt voak onder t lezen: "Dat zol ik aans doun, n beetje meer kenail, wat peper..." Of: "Hmmm..., dat liekt mie hail lekker tou."

Doaroet kin je terecht oflaaiden dat mien vraauw kookt ien ons hoesholden. En Lekker! Ik kin zulf ook wel n beetje koken, zeker ien geval van nood of as mien vraauw n dag vot is. Mor ik ben gain schim van heur op dit terraain. Ik ben n zogenoamde receptenkoker. As ik ais wat kook - allain ien keuken, gainain om mie tou, leesbril op, keukenschoet veur, glaskes witte wien der bie - heb ik altied pepier of bouk mit t recept op aanrecht liggen. En ale ingrediënten netjes rangschikt.

En as der wat nait haildaal klopt aan t recept, ben ik ter òf. Voak is n recept schreven veur vaaier personen en wie bennen mit ons baaiden, dus den mout ik terugreken mit houveheden. Doarbie gaat ter wel ais wat mis en kloppen verholdens nait meer. Mien vraauw het doar gain last van. Zai kookt mainstied oet kop en op t gevuil. Ook omdat zai voak nait ale ingrediënten ien hoes het en dus improviseren mout, wat ze miteloos dut.

Zai experimenteert ook wel ais mit nije gerechten. En as der den wat lekkers oetkommen is, vroeg ik altied: "Hes dat nou ook opschreven? Dat wil ik nóg wel n moal eten." Mor nee, zai schrift niks op. n Aander moal is t doarom weer vannijs n experiment en den nog ais n moal. En zo, aal experimenterend, komt altied weer n aander gerecht oet.

Aal dij gerechten zitten bie heur ien kop. Ik kin ze zulf nooit zo koken, want der is ja gain recept. Dat vien ik wel n beetje schane. Toch dou ik ale doagen aktief mit bie de keuze van wat wie eten. Dat is altied weer n vast ritueel, sums smörgens bie kovvie al. t Begunt mit de vraag: "Wat zellen wie eten vanoavend?" Ik mout den veurstellen aandroagen, mor dij worden t nooit.

Dij exersietsie is allain mor neudeg veur heur om te waiten wat ze nait wil. t Is doarom hail ondankbaar waark veur mie, as ik mien hazzens pienegd heb om wat te eten te bedenken. Ik op mien beurt zeg den voak, ook oet gemak: "Wat mout ter op?" t Zol ja schane wezen as der wat kepot gaat. Ik kin hail min over eten votgooien dat bedurven is en wat nait hufd haar.

Sums zeg ik ook wel ais wat gek: snert midden ien zummer. Of vissticks, want dat is heur n gruwel. Toch kin t ook wel ais tot n uur veur etenstied duren aler zai besloten het wat ze oetaindelk koken gaat. Zai het den aal n paan op t vuur mit eerappels, ries of pasta. "As ik mor ainmoal aan t koken ben komt de rest vanzulf", zegt ze den.

Nog even n anekdote over dij vissticks, van t veurjoar kwamen wie n older stel tegen ien n toencentrum. Hai is n old-collegoa van mie. Ain van zien hobby's vrouger was koken - en meshain nóg wel. Wie haren ze n haile zet nait zain. Noa t begroeten en t oetwizzeln van wat persoonleke dingen, zee hai tegen mie: "En wat dustoé hier, wat blomkederij kopen jong?" lented prouten onze vraauwen al deur linnen en wollen hin.

"Nee, wie bennen hier om wat gruinteplantjes", zee ik. "Wie hebben n akker bie hoes en verbaauwen zoveul meugelk onze gruinten zulf." Joa, dat von hai ook n goud ding: "Lekker en gezond. Je waiten tegenwoordeg nait wat ze apmoal ien ons eten stoppen." Mor t was niks veur hom: "Wat n waark, as k ter aan denk wor k al muid."

"Mor doe bis ja ook n stuk older", zee ik. "En hebben ze die lest ook nait flink te pakken had?" Ik haar heurd dat e t aan t haart haar. Hai was al n mooi rukje ien de zeuventeg en was ienderdoad n poar joar leden aan t haart opereerd. "Haildaal van haals tot navvel openklapt", zee e en hai mouk n ritssloeten-geboar over zien dikkege lief. En doar was e nait staarker van worden. Hai mos hom, noar zien zeggen, nou slim ien acht nemen.

"Ik zol t wel willen heur, lekker gruinte eten zo te toen oet. k Zel die ais wat zeggen..." Hai dempte zien stem, dee kop wat veurover en haand wat schaif veur mond, of e n geheim veretellen wol: "Feidelk ben ik vegetariër. As ik vlees eet heb ik ter altied biegedachten bie. Staarker nog, ik bèn een vegetariër in t diepst van mijn gedachten. Vrij noar de dichter Kloos. Joa, ik ken mien klassieken", laagde hai nou weer harder."

Ienains pakte hai mie bie aarm, keek mie daip ien ogen en zee soamenzweerderg: "Eetstoe wel es vis?" Ik nikkopte. Wie bennen al joaren vegetariër, mor aigelk bennen wie 'flexitariër'. As t zo oetkomt eten wie ook wel ais n viske. Hai nikte goudkeurend: "Den zel ik die nóg ais wat vertellen. Vissticks! Mááán, dij bennen toch zó lekker. Kin ik wel zes achter nkander van op."

Hai slikte hom bie de gedacht al om mond. Joa, olle mensen kinnen sums slim zinneg worden en de gekste dingen willen, bedocht ik. Zol t bie hom ook al wat sleets worden doar boven? "Goa toch weg man!", raip ik. "Dat is ja kiendereten? Haar k nait van die docht, doe mit dien culinaire achtergrond."

"Ach wat..." Hai mouk n weggoogeboar. "Ik moak mie nait drok meer om wat 'haute cuisine' is of pot-eten. Doar ben ik te old veur. As ik zin aan vissticks heb, den néém ik mie vissticks. Punt oet. Schluss!" Hai keek ien t ronde, of e onroad bespeurde. Mor hai wol mie bliekboar nóg n gehaaim vertellen en boog hom weer noar mie tou.

"Wais wat de beste vissticks bennen? Dij van de Aldi. Mos goud kieken op t etiket welksen, want ze hebben ze ien soorten. Ze worden vongen ien de Poolzee mit n boot te Noorwegen oet. "Wat?", raip ik. Vissticks, zo te zee oet?" Zien gezicht betrok even van mien flauwe onderbreken en hai schudde mit kop.

Mor hai hernam hom doalek weer: "Vizzen worden al op boot schoonmoakt en der worden ook votdoalek vissticks van moakt mit biologische paneermeel te Duutslan oet. Kant en kloar, daip ienvroren, kommen ze zo aan waal. Zit haildaal gain troep ien. Even ien t haide vet, kloar. Lékker jong..."

Hai schudde mit haand bie kop laangs as de bekende kok dij hail wat lekkers pruift. Dou zee e: "Eh... moi hè!" "k Zel der om denken bie gelegenhaid", zee ik. Mor hai luusterde nait meer, stötte zien winkelkarretje wieder en laip noar zien vraauw tou, dij al verderop bie n schap mit blomkes ston te keuren. Hai haar bliekboar zien punt moakt.

Wie hebben nog altied gain vissticks eten.

Groninger verhalen online

De eerder verschenen Groninger verhalen van Bé Kuipers staan 'los' online via:

 www.contactblad.info/groningerverhalen.html